

період проростання насіння виявлено в сорту Панянка.

Отже, сортові відміни у тривалості періоду післязбирального дозрівання в сортів пшениці ярої необхідно враховувати при вирішенні прак-

тичних завдань відносно раціонального розповсюдження сортів та визначенні оптимальних строків збирання насінницьких посівів, що має надзвичайно важливе значення в технології виробництва насіння пшениці ярої.

УДК 631.362

Дейнека С. М., здобувач кафедри сільськогосподарських машин та системотехніки імені академіка П.М. Василенка
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: deyneka5555@ukr.net

ВИСІВ ПРОРОЩЕНОГО НАСІННЯ МОРКВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ГІДРОСІВАЛКИ

В овочівництві строки сівби залежать від біологічних особливостей культур, кліматичних умов району і призначення врожаю. Основними факторами для одержання дружних сходів є тепло і волога. Пришвидшити появу сходів і збільшити урожайність культур дозволяє передпосівна підготовка насіння овочевих культур та їх гідровисів.

Незважаючи на додаткові затрати на підготовку насіння до такого висіву, собівартість продукції навіть знижується за рахунок зростання врожайності. На сьогоднішній день параметри технологічного процесу висіву насіння а також агротехнічна оцінка процесу виконана не в повній мірі.

Дослідження спрямоване на використання суміші води з розчинними добривами та стимуляторами росту в посівному агрегаті для висіву насіння моркви. Цей водяний розчин разом з насінням моркви надходить з висівного апарата у сошник, через який спільний потік водяного розчину добрив і стимуляторів росту з насінням моркви потрапляє в борозну рядка. При цьому насіння обволікається розчином, завдяки чому енергія насіння витрачається на їх швидкий ріст і розвиток.

Гідровисів пророщеного насіння моркви з водою сприяє дворазовому підвищенню польової

схожості, одержанню масових сходів на 5-7 діб раніше контролю, висіяного сухим насінням загальноприйнятим способом. Оптимальна кількість витрати води за гідровисів становила 0,09 л на 1 погонний метр рядка. Головним чинником виведення насіння із стану спокою було намочування та пророщування його у воді. Додавання Гумісолу не впливало на швидкість проростання, але сприяло більш посиленому росту і розвитку моркви порівняно з контрольними з сухого насіння. За внесення Гумісолу рослини мали більшу висоту, ніж за гідровисіву без препаратів.

За гідровисіву насіння з чистою водою у 2017 р. урожайність моркви перевищувала контрольний на 3,7 т/га, а з додаванням Гумісолу – на 5,2 т/га.

Висів пророщеного насіння за допомогою гідросівалки збільшує польову схожість моркви до 74 %. Рослини моркви швидше ростуть і розвиваються, якщо до водонасінневої суміші додати Гумісол, що в свою чергу збільшує врожайність моркви на 48 % порівняно з контрольною сівбою сухим насінням.

Таким чином, посів моркви пророщеним насінням за допомогою гідросівалки є ефективним та потребує подальшого дослідження.

УДК 633.11:631.559

Димитров С. Г., кандидат с.-г. наук, заступник завідувача відділу експертизи на придатність до поширення
Смольська І. В., завідувач сектору – старший науковий співробітник відділу експертизи на придатність до поширення
Воловик Г. О., науковий співробітник відділу експертизи на придатність до поширення
Український інститут експертизи сортів рослин
E-mail: dimitrovu@i.ua

ПОПОВНЕННЯ НОВИМИ СОРТАМИ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Тритикале – це плід понад вікової кропінкої роботи генетиків і селекціонерів, у якому поєднані властивості жита й пшениці. Основними причинами, що заважають поширенню тритикале озимого, є складність поєднання в одному генотипі екологічної стійкості, якостей продуктивності, а також відсутність природного центру походження, звідки селекціонери мализмо-

гу брати вихідний матеріал для селекції. Тому наразі актуальним залишається удосконалення методів селекції тритикале, випробування перспективного вихідного матеріалу, проведення відбору за потрібними якостями сортів за різних природно-кліматичних умов.

Щороку державну експертизу проходять десятки сортів тритикале вітчизняної та зарубіж-

ної селекції. У 2017 році експертизу на придатність сорту до поширення проходили 15 сортів тритикале озимого з них 14 сортів вітчизняної селекції і один іноземної селекції татри сорти тритикале ярого вітчизняної селекції.

Український інститут експертизи сортів рослин, польові дослідження придатності сортів до поширення в Україні (ПСП) тритикале озимого та ярого здійснює у пунктах досліджень відповідно до Методики ПСП, відповідно до якої проводиться спостереження та описи за визначеними для культури показниками.

За результатами дворічних польових та лабораторних досліджень під урожай 2018 року рекомендовано до виникнення майнового права на поширення сорту тритикале озимого 'Волемир' заявником, якого є Інститут

землеробства Національної академії аграрних наук України.

Господарчі показники сорту: вегетаційний період – 260286 діб. Висота рослини – 106125 см. Маса 1000 насінин – 4650 г. Сорт стійкий до борошнистої роси. За якісними показниками сорт характеризується середнім вмістом білка у зонах Степу, Лісостепу та Поліссі.

Рекомендовані зони вирощування: Лісостеп.

Потенційний споживач, користуючись Державним реєстром сортів рослин, придатних до поширення в Україні, має можливість вибору сортів тритикале ярого та озимого для різних зон вирощування за такими показниками: урожайність, вміст білка, вегетаційний період, стійкість до вилягання, обсіпання, посухи, стійкість до хвороб.

УДК:631.52:633.11(477)

Дмитрук Д. Р., студент 2 курсу агробіологічного факультету

Ковалишина Г. М., доктор с.-г. наук, професор

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: dmutrodmutryk@gmail.com

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СЕЛЕКЦІЇ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ОЗИМОЇ (*TRITICUM DURUM* DESF.) В УКРАЇНІ

У світовому землеробстві посівна площа під пшеницею твердою озимою за останні 15 років розширилася від 15,5 до 18,3 млн га, що становить біля 5-7 % від загального світового пшеничного обсягу посівів. Виробництво зерна пшениці твердої за ці роки знаходилося на рівні 3035 млн. т. Провідними виробниками твердої пшениці є країни ЄС, що займають 2836 % обсягів світового виробництва твердої озимої пшениці. В Україні фактична загальна площа, зайнята під пшеницею твердою озимою, знаходиться на рівні 500 тис. га при валовому виробництві 1,52,3 млн т.

Зерно пшениці твердої озимої є незамінним у виробництві високоякісних макаронних виробів. Використовують досить широко в хлібопекарській, круп'яній, кондитерській галузях харчової промисловості. Порівняно з м'якими пшеницями, їх зерно багатше на білок (1619 %). Сорти твердої пшениці дають можливість отримати більший вихід борошна, особливо вищогогатунку. У твердій пшениці показник становить не менше, ніж 4070 %, коли у м'якій – 3050 %. Тверда пшениця, у порівнянні з м'якою, майже не осипається, менше уражується збудниками хвороб та пошкоджується шкідниками, стійкіша до вилягання. На родючих ґрунтах з дотриманням відповідної агротехнології дає вищі й стабільніші врожаї. Проте, на землях із середньою родючістю поступається за врожайністю. Це є однією з основних причин непопулярності в Україні.

Батьком пшениці твердої озимої вважають Кириченка Федора Григоровича. Учений-селекціонер працював у галузі селекції високопродуктивних, морозостійких і посухостійких сортів пшениці озимої. Вперше в історії степового землеробства створив нові сорти пшениці озимої твердої – 'Мічурінка', 'Новомічурінка', 'Одеськаювілейна'. В Україні селекцію пшениці твердої озимої успішно здійснюють у селекційно-генетичному інституті – Національному центрі насінництва та сортовицтва, Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва та в Миронівському інституті пшениці ім. В. М. Ремесла. Потенціал продуктивності сучасних сортів перевищує рубіж 910 т/га. За даними Державного реєстру сортів рослин України станом на 6 березня 2018 р. зареєстровані такі сорти пшениці твердої озимої: 'Лагуна', 'Континент', 'Дніпряна', 'Буштин', 'Перлина одеська', 'Золотеруно', 'Гардемарин', 'Кассіопея', 'Лінкор', 'Крейсер', 'Лайнер', 'Босфор', 'Гавань', 'Акведук', 'Прозорий', 'Шуліндинка', 'Андромеда', 'Шляхетний', 'Дуняша', 'Ареалодеський', 'ЛУПІДУР', 'Приазовська'.

У Миронівському інституті пшениці створено сорт пшениці озимої твердої 'МПП Лакомка', який у 2017 р. передано на ДСВ. Невелика кількість сортів, що зареєстровані впродовж останніх 5-ти років свідчить про необхідність подальшої селекційної роботи з пшеницею твердою озимою.